12 МАРТ 2021

КАК РАБОТИ ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ?

HOW DOES THE EUROPEAN PARLIAMENT WORK?

проф. д-р ИНГРИД ШИКОВА,
Катедра „Европеистика“,
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Abstract

The paper is dedicated to the activities of the European Parliament. The European Parliament is an institution of the European Union that takes important decisions. These decisions affect the daily lives of all Europeans. That is why it is important for European citizens to be active and to participate in the elections for their representatives in the European Parliament.

В началото на 50-те години на миналия век, шест държави от Западна Европа – Франция, Федерална Република Германия, Италия, Белгия, Холандия и Люксембург решават да сложат край на враждите и създават Европейската общност за въглища и стомана. Към нея започва да функционира Обща асамблея – тя е предшественичката на сегашния Европейски параламент.

От 50-те години на миналия век до наши дни Европейският парламент се развива – с разширяването на Европейския съюз броят на евродепутатите нарасна, засили се неговата роля при решаването на важни европейски въпроси. Първоначално членовете на Европейския парламент се определят между депутатите от националните парламенти, но от 1979 г. те се избират пряко от

гражданите на европейски избори, които се провеждат всеки пет години. Първият председател на пряко избрания Европейски парламент е Симон Вейл – изключителна жена, посветила живота си отстояване на правата на жените и на европейското обединение.

Състав на Европейския парламент

Според Договора за Европейския съюз Парламентът трябва да се състои от не повече от 751 представители на гражданите на ЕС[1] - 750 членове плюс председател. След оттеглянето на Обединеното кралство от ЕС, броят на евродепутатите беше намален от 751 на **705**. Най-много места в Европейския парламент има Германия - най-голямата държава в ЕС - 96 , а най-малко - Кипър,

[1] Общият брой на местата в Европейския парламент за държава членка се определя въз основа на броя на нейното население, като има минимален праг от шест представители и максимален от 96 места за държава членка.

Люксембург и Малта - по 6 депутатски места. България има 17 депутати в Европейския парламент.

Членовете на Европейския парламент се групират по политическа принадлежност, а не по националност. Те получават място в заседателната зала според своята политическа група. Минималният брой членове за образуване на политическа група е 25, като трябва да са представени най-малко 1/4 от държавите членки. Всеки евродепутат може да членува само в една политическа група. Някои от евродепутатите не принадлежат към нито една политическа група и заседават като независими.

Председателят на Европейския параламент се избира измежду всички 705 членове, за период от две години и половина, председателства пленарните сесии, представлява Европейския параламент пред външния свят. Четиринадесет заместник-председатели подпомагат изпълнението на тези задачи.

Функции на Европейския парламент

- Законодателна

Европейският парламент е голям, но това е така, защото той има много важни функции. Като институция, която представлява европейските граждани, Европейският парламент участва в европейския законодателен процес. Трудно е да се определи съвсем точно, но Европейският парламент приема около 400 законодателни акта годишно. За да извършва своята законодателна дейност, Европейският парламент си сътрудничи с Европейската комисия, която прави предложенията за законодателни актове и със Съвета, в който са представени държави членки на Европейския съюз. Процесът е сложен, защото трябва да бъде постигнат компромис между трите институции. Неслучайно тези три институции са наричани „институционалния триъгълник". Когато има спорове между тях, техни представители се събират заедно и се опитват да постигнат компромис. Законодателството на Съюза не може да бъде прието без постигането на съгласие между Съвета и Европейския парламент.

- Бюджетна

Европейският парламент има и още една много важна функция – той одобрява и контролира бюджета на Европейския съюз. Въпросите, свързани с определянето на бюджета, винаги са сложни. Но намесата на Европейския парламент е много съществена, точно защото той е „гласът на гражданите". Благодарение на Европейския парламент, например, беше увеличен дългосрочният бюджет за 2021 – 2027 г. на програмата "Еразъм+" с 2,2 млрд. евро, на програмата за научни изследвания „Хоризонт Европа" с 4 млрд. евро, на програмата за здравеопазване – с 3,4 млрд. евро.

- Контролна

Парламентът разполага и с контролни правомощия, изслушва номинираните за членове на Европейската комисия и утвърждава цялата Европейската комисия. Тя отговоря пред Европейския парламент, защитава своите предложения пред него и да му представя за обсъждане общ годишен доклад за дейността на ЕС. Европейският парламент може да гласува вот на недоверие на Комисията. Европейският парламент одобрява и международните споразумения, които сключва Европейският съюз.

Седалища на Европейския парламент

Евродепутатите разделят своето време между Страсбург, където се провеждат 12 месечни пленарни сесии, и Брюксел, където те присъстват на допълнителни пленарни заседания, както и на заседания на комисии и политически групи. Освен това, евродепутатите посещават своите избирателни райони и се срещат с гражданите.

В продължения на столетия елзаският град Страсбург е бил ябълка на раздора между Германия и Франция. Страсбург се превърна в град - символ на помирението след Втората световна война. Точно поради това през

1949 г. той беше избран за седалище на Съвета на Европа – международна организация за образование, за култура, за защита на правата на човека. Именно в нейната сграда започва да заседава първоначално и Европейският парламент. Традицията Европейският парламевт да заседава един път месечно в Страсбург остава до наши дни като символ на помирението и обединението на европейските народи.

В Люксембург са разположени архивите, част от документацията на Европейския парламент, както и неговият Секретариат. В Люксембург се намира и голяма част от администрацията на Европейския парламент, която е от жизнено значение за функционирането на институцията.

Как работи Европейският парламент?

- Комисии

Евродепутатите участват в 20 комисии, в които обсъждат законодателните предложения на Европейската комисия и мненията на Съвета, преди те да стигнат до пленарната зала. Всяка от тях е специализирана в определена област. В комисиите се водят сериозни дискусии, дават се идеи за промени в законодателните предложения, разгарят се политически спорове и се постигат компромиси, но окончателните решения се вземат от целия Парламент. Всяка комисия има председател, който ръководи нейната работа, а за обсъждането на всяко предложение за законодателен акт или резолюция отговаря евродепутат – докладчик. Евродепутатите участват и в междупарламентарни делегации, чиято роля е да изграждат контакти с парламентите на страните извън ЕС.

- Пленарни сесии

По време на сесиите всички членове на ЕП се събират в пленарната зала за окончателно гласуване на предложеното законодателство и измененията. Те се провеждат обикновено в Страсбург, но понякога има допълнителни сесии в Брюксел.

В Европейския парламент има и специален изследователски център - Служба на ЕП за парламентарни изследвания - който прави задълбочени проучвания по важни теми, за да могат евродепутатите да вземат най-точните и правилни решения, да имат научно обосновани аргументи, когато защитават своята позиция.

В Европейския парламент 24-те официални езика на Европейския съюз са еднакво важни

Евродепутатите идват от различни държави членки и говорят различни езици. Тъй като всеки европейски гражданин има правото да се кандидатира на изборите за Европейски парламент, би било неразумно да се изисква от членовете на Европейския параламент да владеят съвършено един от най-често използваните езици – френски, английски, немски, испански. В Европейския парламент всички 24 официални езика на Европейския съюз са еднакво важни: парламентарните документи се публикуват на всички официални езици на Европейския съюз, а право на всеки евродепутат е да чете и изготвя парламентарни документи, да следи дебатите и да говори на своя език. Изказванията на членовете на Европейския парламент се превеждат симултанно на другите официални езици.

За Европейския парламент може да се говори дълго – дейността му е толкова разнообразна, колкото и гражданите на Европейския съюз. А това може да се усети, ако се проследят на живо пленарните сесии на Европейския парламент, което всеки може да направи от своя компютър.

Освен да законодателства, Европейският парламент има и много други дейности.

Европейският парламент връчва **наградата „Сахаров"** на защитници на правата на човека.Това е награда за защита на свободата на изразяване, правата на малцинствата, зачитането на международното право, развитието на демокрацията и прилагането на принципите на правовата

държава. Тази награда е връчена за първи път през 1988 г. на Нелсън Мандела и Анатолий Марченко.

Европейският парламент подкрепя и стойностното европейско кино. **Филмовата награда LUX** на Европейския парламент е учредена през 2007 година, за да стимулира развитието на европейското кино и да представя неговото разнообразие. От създаването ѝ филмовата награда LUX е подпомогнала разпространението на множество европейски филми. Всяка година Парламентът поема разходите за изготвяне на субтитри за трите филма финалисти. Това са филми, които дават повод за размисъл за човешките ценности, за общите ни стремежи, за общите ни проблеми.

Европейският парламент организира за младите хора едно вълнуващо преживяване в пленарната зала на Парламента в Страсбург. **Програмата „Евроскола"** дава възможност на ученици от всички страни членки на ЕС да се запознаят с работата на Европейския парламент, като станат евродепутати за един ден. Наистина е вълнуващо!

В Европейския парламент се организират много **изложби**. През 2018 г. по случай българското ротационно председателство на Съвета на Европейския съюз беше представена изложба на съвременно българско изкуство, през 2018 г. Представени са и изложбите „ България: съкровище на словото", „140 години от Учредителното събрание и приемането на Търновската конституция" и много други.

Европейският парламент има свои бюра в столиците на всички държави членки на ЕС. **Бюрото на Европейския парламент в България** предоставя информация за дейността на Европейския параламент на гражданите, медиите, неправителствените и младежките организации, на администрацията.

То организира в България общоевропейската **Програма за училищата посланици на Европейския парламент**.

В заключение

Следва да се подчертае, че Европейският парламент е институция на Европейския съюз, която взема решения, засягащи ежедневието на всички европейци. Именно поради това е важно европейските граждани да бъдат активни и да участват в изборите за своите представители в Европейския парламент.